

”Det revolutionära är att få vara svag”

Annika Norlin skriver för att hon grubblar. Det är ett sätt att hålla ut tankarna ur huvudet. För tio år sedan flyttade hon från Stockholm till Umeå, och det har präglat henne och hennes musik i projekten Säkert! och Hello Saferide. ”Mycket med popstjärneyrket är motsatt till vad som är viktigt i norr”, säger hon till Marianne Söderberg. ➔

Annika Norlin.**Ålder:** 40**Bor:** Umeå**Familj:** Kille och barn

Läser: "Jag har varit så konstig och undvikit svenska romaner i hela mitt liv. Nu har jag plötsligt ändrat mig, läser nästan bara svenskt. Har läst några av de bästa böcker jag någonsin läst under det senaste året. 'Nedstörtad ängel' av P O Enquist, 'De polyglotta älskarna' av Lina Wolff och lite olika av Elisabeth Rynell."

Lyssnar: "Allt. Jag plöjer genom enorma mängder ny musik på olika spellistor för jag går så mycket. Sen blir jag trött på all ljudutmaning och då kommer jag hem och lyssnar bara på Harry Belafonte och Bachs greatest hits."

Skivor i urval: "Introducing... Hello Saferide" (2005), "Säkert!" (2007), "More modern short stories from Hello Saferide" (2008), "Facit" (2010), "The fox, the hunter & Hello Saferide" (2014), "Däggdjur" (2017).

Aktuell: Släpper nya låtar med Säkert! i slutet av maj. Gör konserter med Norrlandsoperans Symfoniorkester i mitten av maj. Turnerar med Säkert! i augusti och september. Är hela året aktuell med låtbrevväxlingen "Correspondence" med Jens Lekman.

Foto: Magnus Hallgren

Dett örönbedövande sorl av röster, porlinskrammel, pipande mikrovågsugnar och pysande diskmaskiner. Men också med en bedärande utsikt ut mot älven och allt det vita.

Hon flyttade hit från Stockholm 2008. Då hade hon redan samarbetat ett par år med producenten Henrik Oja på studion Second Home i Umeå.

– När jag skulle göra min första skiva på svenska bestämde jag mig direkt för att göra det tillsammans med någon som bor i norra Sverige. Jag kände redan då att mitt uttryck bara kan förstås fullt ut i relation till norra Sverige, och efter alla år i Stockholm längtade jag tillbaka till just det.

Själv identifierar Annika Norlin sin längtan norrut som ett sug efter ett annat slags tempo, men tvekar när hon får mothugg: det är ju inte precis så att folk här uppe jobbar och stressar mindre, det är väl bilden av Norrland eller av Sverige utanför storstadsområdena över huvud taget, som ofta målas upp på det sättet.

Samtidigt ligger det naturligtvis ett korn av sanning i upplevelsen av ett lite lugnare tempo. En hel del blir enklare. Som det här med att komma i tid. Under alla sina år i Stockholm vande hon sig aldrig vid att det sällan tog de tio minuter hon tyckte att det borde ta för att förflytta sig från en plats till en annan.

Men där fanns också en del annat som gnagde. Hon fick ofta höra att hon var för snäll, för naiv, för trevlig och tänkte för mycket på andra.

– Det finns något i mig som jag skulle vilja kalla för ett byatänk. I byar eller i mindre städer har

man helt enkelt inte råd att vara otrevlig mot den i kassan, för den personen kommer att visa sig vara någons brorsa eller syrra. Och det kan jag inte sopa av mig. Jag vill det inte heller, jag tycker att det är en ganska fin grej. Det kändes ibland som om det var den finaste delen av mig som folk tyckte att jag skulle sluta med.

Inför vårt möte har hon gjort som hon brukar. Funderat på och föreställt sig hur det ska bli på minst tio olika sätt.

– Jag önskar att jag vore en spontan person som inte gick och kånkade runt på en massa tankar hela tiden. Men jag tror faktiskt att man får ta det ena med det andra. För på samma sätt som jag kan tycka att det är jobbigt att gå omkring och tänka hela tiden och ligga vaken om natten, så hänger det ihop med varför jag tycker det är så roligt och lätt att skriva. I skrivandet får jag hålla ut det jag har i huvudet på ett papper, det är därför jag har ett så starkt behov av det. Jag tror att jag känner för skrivandet på samma sätt som många känner när de går till en psykolog: Äntligen får jag ut det här. Och för mig är det väldigt mycket hela tiden.

Skrivandet började tidigt hemma på Frösön. Då, när hon tog bussen in till skivaffären i Östersund och samlade ihop tillräckligt med mod för att be killen bakom disken lägga på en låt hon aldrig tidigare lyssnat på. Med dåtidens teknik kunde alla i butiken höra den: pinsamheten om det råkade bli en dålig låt!

Känslan krävde nya strategier. En fann Annika Norlin i texterna. Om texterna inte var bra eller skrivna med ett typsnitt som inte föll henne på läppen, blev det inte heller någon lyssning.

Var texterna däremot bra och dessutom tillfredsställande formgivna, kunde hon köpa skivan, oavsett genre. Hon lärde sig mycket om texter och musik på det sättet.

Den som intresserat sig för Annika Norlin och hennes artistalias Hello Saferide och Säkert! har förmodligen redan hört historien om hur det gick till när hon kom ut som låtskrivare. Om hur hon plockade upp gitarren på en fest, sjöng låten "Highschool stalker" och fick frågan om ville spela in låten på en samlingsplatta. Hur hon väldigt nervös beslöt sig för att ta pseudonymen Hello Saferide, inspirerad av en taxiservice på en amerikansk skola där hon pluggat, och hur Martina Ledinsky och Daniel Ledinsky ungefär samtidigt hade startat Razzia Records, hörde låten och ringde. Skulle hon inte kunna tänka sig att spela in en egen skiva?

Två år efter debuten med engelsktalande Hello Saferide introducerade hon ett nytt alias; Säkert!, där hon sjunger på svenska.

– Det låter helt sjukt, men då för tio år sedan var det ganska ovanligt med popmusik på svenska. Därför var jag tvungen att anpassa mitt språk till det, så att folk skulle fatta att det var pop och inte trubadur eller dansband. Då sökte jag en motpol till Hello Saferide, något som skulle vara

kärvt och norrländskt. Men nu känner jag att jag tagit in det i bägge mina alias, så numer är skillnaden mest vilka jag jobbar med och på vilket språk jag sjunger.

I år kan man dessutom höra Annika Norlin framträda under eget namn. I projektet "Correspondence" låtbrevväxlar hon med Jens Lekman. En låt i månaden där varje ny låt kanske inte nödvändigtvis är ett svar, men i alla fall förhåller sig, till den tidigare. Texter på engelska, bara en röst och ett instrument.

–Jens och jag känner inte varandra jätteväl, men vi har en del gemensamt. Både han och jag är historieberättare och vi gillar att ge oss själva utmaningar och sätta upp ramar kring vårt arbete. Det kan låta väldigt flummigt när jag säger att det här projektet faktiskt inte handlar så mycket om att folk ska lyssna, det är inte det som är huvudsaken. Jag har själv alltid gillat artister som håller på med olika grejer på olika nivåer samtidigt. Om man vill så kan man leta upp det, men man behöver inte.

I sitt senaste brev i "Correspondence" berättar hon om en längtan efter att gå i ide, försätta sig i viloläge. I skogen köper hon en spade av några barn för en tjuga; som en björn i sitt bo behöver hon inte oroa sig över världen.

I tre nya låtar som hon släpper under sitt alias Säkert! i maj finns också både naturen och bristen på ork närvarande i texterna. Det är lätt att läsa dem som självbiografiska – kanske särskilt

för att de är just låttexter, medan andra former av litteratur eller konst lättare kan få passera som fiktion.

– Det där är intressant. Folk uppfattar verkligen mina låtar som självbiografiska, vilket de sällan är rakt av. För övrigt är jag likadan, jag tänker också så när det gäller andra artister. Förmodligen har det att göra med musiken, rösten. Att det kommer så nära en. Jag skriver nästan aldrig exakt om saker som händer mig, men däremot är känslorna självbiografiska. Det är på mina känslor jag målar folk och platser.

Denna "känslörlighet" kan emellanåt ställa till det för henne på scenen. Det krävs en del arbete för att komma in i de känslolägen som hon byggt sina låtar på.

– De låtar jag tycker är svårast att sjunga är några av dem som hör mina yngre dagar till och där jag försökte positionera mig, markera, eller vara rolig, verka cool. För sånt vill jag inte göra längre.

Är det livet och mognaden som gjort att du lämnat det bakom dig?

–Jo, så kan det nog vara. Men jag tror framför allt att jag fattade det där efter att jag började spela låtarna live och upptäckte att det känns helt annorlunda att sjunga en låt som inte har några såna filter. Och jag dras också själv till kultur där folk vågar visa upp saker utan att bygga upp ett fort av coolhet omkring det de vill visa.

Det som från början var något hon skrev för sig själv har med åren sakta men säkert utvecklats

”Jag hade aldrig upplevt riktig ångest innan jag började spela, men efter kanske var tredje spelning upplever jag en klubbig, äcklig ångest som är jättejobbig.”

till ett yrke. Men kanske är det först nu Annika Norlin talar om sig själv som artist i första hand.

Efter debuten 2004 gav hon ut fyra skivor under fem år, jobbade som journalist i Stockholm, turnerade, flyttade till Umeå och började plugga till psykolog, samtidigt som hennes skrivande pågick oavbrutet. Mest låttexter, men också noveller, essäer, dikter. Tanken var att köra i parallella spår: Ett riktigt jobb och så musiken bredvid.

I höstas kom beskedet om att hon tilldelats ett tioårigt arbetsstipendium av Konstnärsnämnden. Ingenting hon kan leva fullt ut av, men nog så viktigt.

– Det är definitivt en av de bästa saker som hänt mig i livet. Först började jag gråta av lycka, men sen fick jag också ett fruktansvärt dåligt samvete. Varför skulle just jag få stipendium? Det kan låta otacksamt, men för mig är det ingen självklarhet att jag ska få jobba med kultur, det är en ynnest. För mig har allt det här varit ett jättestort kliv att ta.

Det har tagit årtal för henne att ställa om i huvudet, säger hon – att fatta att hon faktiskt kan jobba med att göra musik.

– Jag känner mig långt ifrån dem som vuxit upp i kretsar där släkt och vänner haft kreativa yrken och som kan se det som så självklart att det här kan man leva på. Jag har alltid tänkt att jag skulle jobba med något annat, att musik inte är en brödföda utan ett nöje. Eller en livsstrategi för den delen.

Studierna har Annika Norlin lagt på hyllan. Främst för musikens skull, men också för att hon upptäckte att hon snarare tänkte på hur hon skulle skriva om saker hon upplevde som psykologistudent än på hur hon skulle kunna vara till hjälp. Dessutom insåg hon hur genuint tråkigt hon tycker att det är att förklara saker, ett nog så viktigt redskap för en psykolog.

Beslutet att ägna sig åt artistkarriären har gjort att hon nu fått mer tid över till skrivandet, som pågår jämt och utan agenda och för det mesta styrs av en slags lustprincip. Det händer att hon retar sig på synen på låtskrivandet som något som är mindre värt än andra former av skönlitterärt skrivande och själv har hon inga problem att korsa genregränserna.

– Däremot känner jag rätt ofta att jag skulle vilja sjunga annorlunda, spela gitarr annorlunda, vara på ett annat sätt på scen, ha en personlighet som skulle passa bättre för mitt jobb. Vara mer extrovert eller estetisk och mindre känslig. Jag försöker hela tiden och misslyckas.

– Det finns oerhört mycket stress i mitt jobb. Jag hade aldrig upplevt riktig ångest innan jag började spela, men efter kanske var tredje spelning upplever jag en klubbig, äcklig ångest som är jättejobbig. Samtidigt är det här med att stå på scenen och få möta dem som lyssnar, turnera och repa med mina kompisar bland det roligaste jag vet, jag kan inte hålla mig undan. Jag tror och hoppas att alla som jobbar med musik känner så inför någon del av artisteriet. Man har en sak som är grundstommen, som bär genom det an-

dra. Jag spelar för att jag älskar det, men jag gör inte så himla många spelningar för jag pallar inte med alla känslorna så många gånger om året.

Snart ska hon ställa sig på Norrlandsoperans scen och framföra sina egna låtar tillsammans med operans symfoniorkester i samarbete med dirigenten Jonas Nydesjö. De har samarbetat tidigare nere i Malmö, där Annika Norlin fick uppdraget att curera en hel helg på det nya konserthuset. Som avslutning bjöds det på pampig konsert med Malmö symfoniorkester och Annika Norlin i sina båda artistroller.

– Alla borde få sjunga med en symfoniorkester – varför får inte alla göra det? Det är som en dröm.

Vad tillför en svulstig symfoniorkester dina låtar?

– Jag tror att det tar fram andra aspekter av dem. Vissa blir mer som experiment och andra blir bara så himla vackra. I mina låtar finns det ofta en ljudbild för att den som lyssnar ska sänka garderna, för att det ska vara lätt att komma in i låten. Min tanke när det gäller nästan alla kulturförmer är att det måste finnas något slags omedelbarhet. Men det kan också göra att man ganska lätt kan avfärda musiken, så när man hör den i andra arrangemang med en stor orkester så blir det kanske lättare att ta det hela på allvar.

Till bilden av en riktig norrlänning hör ofta en kärlek till naturen. Annika Norlin är en av många som bevisar motsatsen. Hon har mest gillat att vara inomhus. För några år sedan ändrades det. Och med det slog en ”akut klimatångest” till. Känslan måste beskrivas. Men hur?

I två av de kommande tre nya låtsläppen har hon gjort ett försök. I ”Washington” låter hon naturen själv bli ett subjekt som reser sig upp och säger ifrån. I ”Arktiska oceanen” beskriver hon en människa som flippar, fyller en ark med djur och människor och stävar ut mot nordliga hav. Två ganska tydliga poplåtar med vers och refräng. I ett stick använder Annika Norlin ordet ”skotern”, vilket fått henne att fundera.

– Om man gör en låt som förhoppningsvis ska låta lite cool och mystisk och så kastar man in ordet ”skotern”, då löper jag risken att det kommer att distansera lyssnare från låten. Så det blir ett val, ska jag ta den risken?

Vad är risken, menar du?

– Här uppe vet alla vad man använder en skoter till, den är antingen en hobby eller ett transportmedel. Men i andra delar av landet ser man skotern som något från ”Pistvakt” och kopplar det till synen att i norra Sverige väljer man inte medvetet, finns där en skoter så tar man den. Det som är sant i den här låten är att jag faktiskt satt på en skoter när jag fick den här känslan av akut ångest inför det som håller på att hända med vårt klimat, men samtidigt är jag ingen som brukar åka skoter. Så jag känner att ordet liksom är problematiskt från flera håll.

Men är det inte så du arbetar med dina texter? Förser dem med ord som sticker ut, som får en att haka till?

– Jo, men skotern blir också ett statement, lite

på samma sätt som Kitoks låt ”Paradise Jokkmokk”. Vi är många som tar de där riskerna just nu. Jag tänker på just Kitok, men också på förlaget Teg publishing, på David Väyrnens bok ”Marken”, Mats Jonssons ”Nya Norrland”, Fricky, Cleo, Gonza-Ra, Zacke, Sara Parkman, Johan Airijoki, Matti Alkberg förstås. Det finns hur många exempel som helst.

När hon själv jobbade som journalist i Stockholm för femton år sedan, berättar hon, fanns det ofta en tanke på att skicka ut folk till olika platser i landet för att skildra olika saker. Att hela Sverige måste vara med.

– Men min känsla är att det där har ändrats, och att det har gått väldigt fort. Budgetar har minskat och det första som rykt är lokalredaktioner och resekostnader. Det leder till en segregation av stad och landsbygd. Jag kan känna att det bidragit till en bild av att man på landsbygden eller i norra Sverige bara tar det som är rakt framför näsan på en medan folk i storstäderna istället gör olika val och fattar beslut, att kulturen i norr inte skulle vara baserad på tänkande varelsen. Vilket inte stämmer på något sätt. Det är bara så att olika städer har olika trender i vad som är bra eller dåligt. Då blir det förstas ett problem om alla som får tycka till om vad som är bra eller dålig kultur sitter i en och samma stad.

På samma sätt som hon aldrig har gjort sig av med vanan att spana efter bekanta ansikten på folktäta gator, kan hon heller aldrig betrakta sin publik som en grupp. De sitter där och lyssnar, en och en och en. Med den känslan kommer också ett ansvar: Att säga och göra något som har betydelse för någon annan, att inte vara ett tomt skal. Försöka vidga bilden av hur saker och ting är genom att lägga upp allt på bordet, istället för att göra det som kanske förväntas av en 40-årig vit popartist.

– Mitt yrke har gjort att jag börjat tänka på hur jag präglats av var jag bor. Det är så mycket med popstjärneyrket som är diametralt motsatt till vad som är viktigt i norr: kollektivet är viktigare än individen, prata hellre lite och säg något som betyder något i stället för att bara prata på i tomhet. Att ta en selfie och lägga upp kan ge mig kval i flera timmar. Vad är funktionen, liksom? Jag känner inte så för andra, bara när jag själv gör det. Såna saker som är helt självklara att man ska göra i mitt jobb, en liten film när man hejar och säger en radiokanals namn eller så, jag klarar inte av det.

– På samma sätt har det varit med den här feministtrenden i musik som pågår just nu. Jag älskar det, men för mig är det problematiskt att alla de här låtarna verkar handla om att vara en stark kvinna som klarar sig själv. Man är ensam och fierce. Om man är kvinna från norr har man alltid fått veta att man måste vara stark, minst lika bra som en man på allt. Det är nog en nyckel till mycket i min musik. För mig ligger det revolutionära i att få vara svag, känslös och att få hjälp.

Marianne Söderberg
kulturmagasinet@dn.se

Tre norrländska favorituttryck.

”He”. Samlingord för ge, lägg, överlämna. ”He hit den där saxen.”

”Morsfarsan”. Det har jag lärt mig av min bekantskapskrets från Arvidsjaur. Så genialiskt att inte ödsla tid på att säga hela ”morsan och farsan”.

”Ule”. Det har jag ingen aning om var det kommer ifrån, men jag har hört det ibland. Det är ett ord som beskriver den slags frisyrr där man har rakt hår i mittbena, och så sticker öronen fram i mitten av håret, med hår både framför och bakom örat. Som många hade under grungeeran när det var inne med flottigt hår.

